

מהו גבול

ההקרבה העצמית בעולמו של מחנך?

את הרב קורצמן כינו החניכים בבית היתומים בקרקוב "אבי היתומים". הם סיפרו, שבית היתומים שנוהל על-ידו ועל-ידי אנה פוירשטיין היה מקום מטופח, חם ודואג, שסיפק את כל צורכיהם. השניים העניקו חום ואהבה לילדים, שחוו מצוקה קשה. ניתוקם מחיק המשפחה בגיל כה צעיר וההסתגלות לחיי מוסד בעל סדר יום ומשמעת קפדניים לא היו קלים. משהתרגלו לשינוי, אהבו את המקום והוקירוהו. ילדים שתפקודם היה לקוי, חזרו לשמוח בחברת הילדים. דרכם של קורצמן ופוירשטיין היתה למופת, שכן תפסו את תפקיד המחנך כאדם ההולך לפני המחנה, ולא נוטש אף פעם את אלה הנושאים אליו עיניים, את ילדיו-חניכיו. פוירשטיין וקורצמן יכלו (אולי) להינצל, שכן היודנרט הציע להם למלט נפשם, אך הם בחרו לקשור את גורלם בגורל תלמידיהם.

יליד רישא (ז'שוב), 1865. נודע כלמדן גדול, פרנס הקהילה היהודית בקרקוב ומראשי אגודת ישראל בעיר. לפני מלחמת העולם השנייה התמנה למנהל בית היתומים היהודי הגדול בקרקוב, "מגדי יתומים". לצדו עבדה אנה פוירשטיין (וייסמן), ילידת קולומיאה, פולין, 1891. עם העברת בית היתומים לגטו בקרקוב, עשו השניים יחד להקלת מצוקתם ולחינוכם המסורתי של מאות היתומים. באוקטובר 1942, פחות מחודשיים לאחר מעשה-המופת של יאנוש קורצ'אק בגטו ורשה, נשלח הרב קורצמן בראש קבוצה של 300 ילדי בית היתומים, יחד עם המחנכת אנה פוירשטיין, בעלה ומחנכים נוספים, למחנה ההשמדה בלז'ץ, שם נרצחו.

"מעשה קורצ'אק' של יהודי חרדי. ללא פרסומת, ללא ספרות סביבו, ללא המולה סביב מעשיו למען יתומי ישראל. מעשה הקרבה עצמית, כדי שעד לרגע האחרון לא יחשבו הילדים שנעזבו. הענווה, הביטול העצמי, המסירות לזולת שנבעו אצלו ממעיינות האמונה, התורה והמצוות, הם-הם שהצניעו את מעשהו הגדול של ר' אלתר דוד קורצמן. הוא עשה בדיוק את אשר עשה יאנוש קורצ'אק, והיה אחר.

בית היתומים בקרקוב. הרב אלתר קורצמן יושב במרכז, משמאל

יחיאל גרנשטיין, מקדשי השם, אנציקלופדיה, גנזך קדוש השם, 2006.